

**XVI. Benedek pápa
lelkipásztori látogatása Portugáliában,
Jácinta és Ferenc boldoggá avatásának 10. évfordulóján**

2010. május 11–14.

Program

Kedd, 2010. május 11.

08 után Indulás Rómából

Lisszabon

11.00 Érkezés a Portela repülőtérre
12.45 Fogadás a Jeromos-rendi monostorban
13.30 Látogatás a köztársasági elnöknél
18.15 Szentmise

Szerda, 2010. május 12.

7.30 Magánmise a Nunciatúra kápolnájában
10.00 Találkozó a tudomány és művészet képviselőivel
12.00 Találkozó a miniszterelnökkel
15.45 Búcsú a Nunciatúrán
16.40 Indulás helikopterrel Fatimába

Fatima

17.10 Érkezés Fatimába
17.30 A Jelenések kápolnájának meglátogatása
18.00 Vesperás a papokkal, szerzetesekkel a Szentháromság-
Templomban
A papok följajnlása Mária Szeplőtelen Szívének
21.30 A gyertyák megáldása a téren.
Rózsafüzér a Jelenések kápolnájában.

Csütörtök, 2010. május 13.

10.00 Szentmise
13.00 Ebéd a portugál püspökökkel
17.00 Találkozó a szociális szolgálatok munkatársaival a
Szentháromság-Templomban
18.45 Találkozó a portugál püspökökkel

Péntek, 2010. május 14.

08.00 Búcsú Fatimától
08.40 Helikopterrel Portóba
9.30 Érkezés Portóba
10.15 Szentmise
13.30 Búcsú a portói repülőtéren
14.00 Indulás Rómába
18.00 Érkezés Rómába

TARTALOMJEGYZÉK

Program

A Szentatya beszéde a Portela repülőtéren. 2010. május 11., 11.00

Köszöntő szavak az elnöki Belém-palota személyzetéhez. Lisszabon, 2010. május 11., kedd, 13.30

Szentmise Lisszabonban. Kedd, 2010. május 11. 18.15

A Szentatya szavai a Nunciatúra előtt összegyűlt fiatalokhoz. Lisszabon, 2010. május 11., kedd, késő este

Találkozó a tudomány és művészet képviselőivel. 2010. május 12., szerda, 10.00

Imádság a Fatimai Szűzanyához a Jelenések kápolnájában. Fatima, 2010. május 12., szerda, 17.30

Vesperás a papokkal, szerzetesekkel a Szentháromság-Templomban. Fatima, 2010. május 12., szerda, 18.00

Imádság a Vesperás végén a Szentháromság-Templomban. Fatima, 2010. május 12., szerda, 18.00

A gyertyák megáldása a Szentháromság-Templom előtti téren. Fatima, 2010. május 12-én este

Szentmise Fatimában a templom előtti téren. 2010. május 13. csütörtök, 10.00

Találkozó a portugál püspökökkel. Fatima, 2010. május 13., csütörtök, 18.45

Találkozó a szociális szolgálatok munkatársaival a Szentháromság-templomban. Fatima, 2010. május 13., csütörtök, 17.00

Szentmise Portóban. 2010. május 14., péntek, 10.15

Búcsú a portói repülőtéren. 2010. május 14., péntek, 13.30

A Szentatya beszéde a Portela repülőtéren

Lisszabon, 2010. május, 11. 11 óra

Köztársasági Elnök Úr,
Tisztelt Állami Vezetők,
Tisztelendő Püspök Testvéreim,
Hölgyeim és Uraim!

Csak most vált lehetővé számomra, hogy eleget tegyek Elnök úr és Püspök testvéreim kedves meghívásának, hogy látogassam meg ezt a szeretett és nagy múltú nemzetet, amely ebben az évben ünnepli a köztársaság kikiáltásának 100. évfordulóját. Amikor pápáként először lépek erre a földre, nagy megtiszteltetés és öröm számomra valamennyiük vendégszerető jelenléte. Köszönöm önnek, Elnök úr, szívélyes köszöntő szavait, melyekkel a jó portugál nép reményét és érzéseit tolmácsolta felém.

Köszöntésem mindannyiuknak szól, tekintet nélkül a hitükre és vallásukra, s különösen is szól azoknak, akik nem tudtak eljönni, hogy találkozzanak velem. A fatimai Szűzanya zarándoköltözetében jövök, melyet a magasból kaptam a küldetéssel, hogy erősítem meg az ég felé zarándokoló testvéreimet.

A portugál nép már nemzeti létének hajnalán Péter utóda felé fordult önálló államisága elismeréséért; később egyik elődöm a „Leghűségesebb” címmel tisztelte meg Portugáliát királya személyében az evangéliumnak tett hosszantartó és nagy értékű szolgálatáért (vö. II. Pius *Dum tuam* bullája, 1460. I. 25.). Kilencvenhárom évvel ezelőtt Isten megnyitotta a remény ablakát az ember előtt, aki épp bezárta előtte ajtaját. Megnyílt ugyanis az ég éppen Portugália fölött, hogy újrafonja az emberi családban az egy és ugyanazon Atya elfogadásából született testvéri szolidaritás köteleit. Mindez Isten szeretetteljes tervének megnyilvánulása, és nem függ sem a pápától, sem bármiféle egyházi hatóságtól: „Nem az Egyház erőltette Fatimát – mondta a boldogemlékű Manuel Cerejeira bíboros –, hanem Fatima lett az Egyház számára ajándék.”

A Boldogságos Szűz lejött az égből, hogy emlékeztessen minket az evangélium igazságaira, amelyek a kihűlt szeretetű és az üdvösség szempontjából reménytelen emberiség számára a remény forrását jelentik. Ennek a reménynek elsődleges és alapvető dimenziója nem a horizontális, hanem a vertikális és transzcendens kapcsolat. Az Istennel való kapcsolat az ember lényeges alkotórésze: az ember Istenre irányultan teremtett. Az igazságot keresi saját megismerő képességében, akaratával a jóra törekszik és vonzza a szépség. A lelkiismeret annyira keresztény, amennyire megnyílik az életnek és a bölcsességnek azon teljessége felé, amelyet Jézus Krisztusban kaptunk. Ez a látogatás, amelyet most a remény jegyében kezdek, a bölcsesség és a küldetés ajánlása akar lenni.

Az élet és a világ bölcs szemléletéből fakad a társadalom igazságos rendje. A történelemben élve az Egyház nyitott arra, hogy együttműködjék mindazokkal, akik az emberi élet értelmét nem redukálják a magánszférára. Nem egy laikus és egy vallásos rendszer etikai szembenállásáról van szó, hanem arról, hogy van-e célkitűzésünk, amelyre ráhagyatkozhat a szabadság.

A különbséget ugyanis az az érték jelenti, amit célul tűzünk ki, és ami belőle következik a közéletben. A 100 évvel ezelőtti köztársasági fordulat az Egyház és az állam megkülönböztetésével új teret nyitott Portugáliában az Egyház szabadsága számára, melynek az 1940-ben és 2004-ben kötött konkordátumok adtak formát a gyorsan változó kulturális és

egyházi körülmények között. Az átalakulások okozta szenvedésekkel általában bátran néztetek szembe. Az értékrendek és az etikai keretek sokféleségében való élet megkívánja az elmozdulást a saját én központja és a kereszténység lényege felé, hogy megerősödhessen a tanúságtétel egészen az életszentségig és megtaláljuk a küldetés ösvényeit egészen a vértanúságig.

Kedves testvéreim, portugál barátaim, ismételten megköszönöm a szívélyes fogadtatást. Isten áldja meg az ittlévőket, s e nemes és szeretett nemzet minden tagját, akiket a Fatimai Szűzanyára bízok, aki Isten mindenkit gyermekeként átölelő szeretetének nagyszerű megjelenése.

Köszöntő szavak az elnöki Belém-palota személyzetéhez

Lisszabon, kedd, 13.30

Kedves Barátaim!

Látogatást téve Elnök úrnál, nem mulaszthattam el, hogy lássalak és köszöntselek Benneteket. Titeket, akik részt vettek a Köztársasági Elnökség szolgálatában, és gondoskodtok erről a szép palotáról, a benne élőkéről és az ide látogatókról. Ami engem illet, őszinte elismerésemet fejezem ki és sok sikert kívánok Nektek szolgálatotokban. Külön meg fogok emlékezni rólatok imádságaimban, egyenként és családjaitokról. A jó Isten áldjon meg és erősítsen meg benneteket kegyelmével és világosságával, hogy a Portugál Köztársaság centenáriumban a munka közben egymás iránt tanúsított figyelmetekkel és a közjó gondos szolgálatával hozzá tudjatok járulni egy igazságosabb társadalom és a mindenki által kívánt jobb jövő kibontakozásához. A mindenható Isten, az Atya és a Fiú és a Szentlélek áldása szálljon le rátok!

Szentmise Lisszabonban

Kedd, 2010. május 11. 18.15

Kedves Fivéreim és Nővéreim!
Fiatal Barátaim!

„Menjetek, tegyétek tanítványommá mind a népeket, (...) tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. És én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.”
(Mt 28,19–20.)

A föltámadt Krisztus e szavainak különleges jelentősége van itt, Lisszabonban, ahonnan nemzedékről nemzedékre keresztények sokasága indult el – püspökök, papok, szerzetesek és laikusok, férfiak és a nők, fiatalok és idősebbek –, engedelmeskedve az Úr felszólításának, és fölfegyverkezve azzal a bizonyossággal, amit Ő hagyott rájuk: „Én veletek vagyok mindennap”. Portugália dicsőséges helyet szerzett magának a nemzetek között a hit terjesztéséért végzett szolgálatával: mind az öt földrészen vannak helyi egyházak, amelyek a portugál misszionálásból születtek.

A múltban az, hogy elindultak más népek fölfedezésére, nem akadályozta, s nem is tépte szét a kapcsolatokat azzal, ami addig voltatok és amiben hittetek, sőt, keresztény bölcsességgel át tudtátok ültetni tapasztalataitokat és sajátosságaitokat, úgy, hogy közben ti magatok is kitárultatok mások értékei előtt, látszólagos gyöngeségben, ami valójában erősség. Ma, amikor részt vesztek az Európai Közösség építésében, magatokkal hoztátok saját kulturális és vallási identitásotok értékeit. Jézus Krisztus ugyanis, ahogyan az Emmauszi úton csatlakozott a tanítványokhoz, ma is velünk járja az élet útját ígérete szerint: „Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.” Másként ugyan, mint az apostoloknak, de nekünk is igazi és személyes tapasztalatunk van a föltámadott Úrról. Áthidaljuk az évszázadok távolságát, és a Föltámadott általunk élők és tevékenyek mutatkozik a mai Egyházban és világban. Ez a mi nagy örömünk. Az egyházi hagyomány élő folyamában Krisztus nem 2000 év távolságában van, hanem valóságosan jelen van közöttünk, és nekünk ajándékozza az igazságot és a világosságot, amely éltet bennünket, és segít megtalálni a jövőbe vezető utat.

Igéjében való jelenlétével, Isten népének közösségében a pásztoraival együtt, s különösen Testének és Vérének szentségében, Jézus itt van velünk. Köszöntöm Lisszabon Bíboros Pátriárka urát – megköszönve a szentmise kezdetén mondott bensőséges szavait, melyeket kétmilliónyi közössége nevében intézett hozzám –, szeretett Püspök- és Paptestvéreimet, a szerzetesnőket és szerzeteseket, az elkötelezett laikus hívőket, a kedves családokat és fiatalokat, a katekumenokat. Testvéri és baráti köszöntéssel fordulok mindazok felé is, akik a rádión és a televízión keresztül kapcsolódnak hozzánk. Szívből megköszönöm Köztársasági Elnök úr és a többi Vezető, különösen Lisszabon Polgármester urának jelenlétét, aki volt olyan kedves, hogy átadta nekem a város kulcsait.

Kedves Lisszabon, hozom és újjáélesztem benned azt a reménységet, amit azok ébresztettek, akik kezdeményezték és elvárták, hogy meglátogassalak, ezért most szeretném használni ezeket a kulcsokat, melyeket rám bízta, hogy emberi reményedet az isteni reményre építhesd. Az imént elhangzott a szentleckében, amelyet Szent Péter első leveléből olvastunk, és hallottuk: „Íme, én választott, drága szegletkövet helyezek le a Sionon, és aki hisz benne, nem fog csalódní”. És az Apostol magyarázza: közeledjete az Úrhoz, „az élő sziklához, amit az emberek ugyan elvetettek, de Isten előtt választott és drága kő” (1Pt 2,6.4). Testvéreim, aki hisz Jézusban, nem csalódik: Isten szava ez, aki nem csal meg és nem tévedhet. Ezt az ígét

megerősíti „egy akkora sereg, hogy meg sem lehetett számolni, minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből,” akiket a Jelenések Könyvének szerzője úgy lát, hogy „ott álltak a trón és a Bárány előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaág” (7,9). Ebben a megszámlálhatatlan sokaságban nem csak Szent Verissimus, Maxima és Júlia van ott, akik Diocletianus üldözésének lettek vértanúi, nem csak a vértanú diakonus Szent Vince, a pátriárkátus fő védőszentje, Szent Antal és Britói Szent János, akik innen indultak el, hogy Isten jó magvát más földrészekre is elvessék, vagy Szűz Máriáról nevezett Szent Nuno, akit alig egy éve avattam szentté. E sokaság Istenünk minden korban és helyen élt szolgáltaiból áll, akiknek homlokára van írva „az élő Isten pecsétjével” (Jel 7,2) a kereszt jele: a Szentlélek. Ezt a jelet mindegyikünkre ráírták a keresztség szertartásának elején, amely szentséggel az Egyház világra hozza a „szenteket”.

Tudjuk, hogy vannak veszekedős, sőt lázadó gyermekei is, de az Egyház a szentekben ismeri föl a maga sajátos vonásait, és éppen bennük izleli legmélyebb örömét. Isten népe örök éltetőjének készítésére, aki a Szentlélek, az Egyház mindenkiben ébreszti a jó akaratot, hogy váltsák életre az evangéliumot. Szentjeire tekintve ez a helyi egyház méltán jutott arra a következtetésre, hogy ma az az elsődleges lelkipásztori feladat, hogy a keresztény férfiak és nők az evangéliumi távlat sugárzó pontjai legyenek a világban, a családban, a kultúrában, a gazdaságban és a politikában. Gyakran aggodalmaskodunk a hit szociális, kulturális és politikai következményei miatt, mert úgy véljük, hogy ez a hit sajnos egyre kevésbé realista. Vajon nem bízunk-e túlságosan az egyházi struktúrákban és programokban, a feladatok és felelőségek elosztásában; de mi történik akkor, ha a só ízét veszti?

Hogy ez meg ne történjék újra határozottan és örömmel kell hirdetnünk Krisztus halálának és föltámadásának eseményét, a keresztség szívét, hitünk alapját és támaszát, bizonyosságunk erős forrását, mely szélviharként fúj el minden félelmet és bizonytalankodást, minden kétséget és emberi számítást. Krisztus föltámadása biztosít afelől, hogy nincs olyan hatalom, amely valaha is szét tudná rombolni az Egyházat. A hitünknek tehát van alapja, de ennek a hitnek valamennyiünkben életté kell válnia. Van tehát erőforrás ahhoz, hogy minden keresztény ember tanú lehessen, aki képes számot adni mindig és mindenkinek az Őt éltető reményről (vö. *IPt 3,15*): egyedül Krisztus tudja teljesen kielégíteni az emberi szív legmélyebb vágyait, s tud választ adni a szenvedésre, az igazságtalanságra, a rosszra, a halálra és a másvilági életre vonatkozó, legnyugtalanítóbb kérdéseire.

Kedves testvéreim és fiatal barátaim, Krisztus mindig velünk van, és kíséri Egyházát, vele járja az élet útját és őrzi, ahogyan Ő maga mondta: „Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (*Mt 28,20*). Soha ne kételkedjétek az Ő jelenlétében!

Keressétek mindig az Úr Jézust, legyetek egyre inkább a barátaik és fogadjátok Őt a szentáldozásban. Tanuljátok meg meghallani a szavát, és fölismerni Őt a szegényekben. Örömmel és lelkesen éljétek, és legyetek biztosak jelenlétében és szerető, nagylelkű, a kereszthalál hűségű barátságában. Tegyetek tanúságot mindenki előtt, a kortársaitokon kezdve, ennek az erős és édes jelenlétnek az öröméről. Mondjátok el nekik, hogy jó Jézus barátja lenni és érdemes Őt követni. Lelkesedéstelekkel mutassátok meg, hogy a sokféle életlehetőség között, melyet a világ ma – látszólag mindenkinek egyformán – fölkinál, az egyetlen, amiben megtalálható az élet igazi értelme és az igazi és maradandó öröm, az Jézus követése.

Kérjétek minden nap Máriának az Úr Jézus Krisztus Anyjának, az életszentség tükrének oltalmát. Ő, az egészen szent, segítsen benneteket, hogy az Ő Fiának, Jézus Krisztusnak hűségű tanítványai lehessétek. Amen.

A Szentatya szavai a Nunciatúra előtt összegyűlt fiatalokhoz

2010. május 11., kedd, késő este

Kedves Barátaim, nagyra értékelem a sok fiatal élő részvételét a délutáni szentmisében, mert bizonysgot tettek a hitetekről és arról, hogy a jövőt Jézus Krisztus evangéliumára akarjátok építeni. Köszönöm örömteli tanúságtételeteket, amelyet az örökké ifjú Krisztusnak ajánlotok, és szereteteiteket, melyet most a késő estében az Ő szegény Helyettese iránt kinyilvánítottok. Azért jöttetek, hogy jó éjszakát kívánjatok nekem, s ezt szívből megköszönöm; de most engedjétek, hogy aludni menjek, különben az éjszaka nem volna jó, és vár ránk a holnapi nap.

Igen nagy öröm számomra, hogy csatlakozhatom a fatimai zarándokok sokaságához Jácinta és Ferenc boldoggá avatásának 10. évfordulóján. Ők a Szűzanya segítségével megtanulták látni Isten világosságát a szívük mélyén, és imádni Istent az életükben. A Szűzanya nyerje el számotokra ugyanezt a kegyelmet és oltalmazzon titeket. Továbbra is számítok rátok és imádságaitokra, hogy ez a portugáliai látogatás bőséges gyümölcsöt hozzon. És most nagy szeretettel adom rátok áldásomat, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.

Jó éjszakát! Viszontlátásra holnap!

Nagyon köszönöm!

Találkozó a tudomány és művészet képviselőivel

Szerda, 2010. május 12., 10.00

Tisztelendő Püspök Testvéreim,
Tisztelt Állami Vezetők,
Hölgyeim és Uraim,
Illusztris Tudós és Művész Urak,
Kedves Barátaim!

Nagy öröm számomra, hogy itt együtt láthatom az általatok méltán képviselt, színes portugál kultúra együttesét: a tudás különféle ágaiban kutató és alkotó nőket és férfiakat. Elismerve annak jelentőségét, amit tesztek és akik vagytok, mindannyiatok felé legmélyebb megbecsülésemet és barátságomat fejezem ki. A Kormány, melyet a kultúra Miniszterasszonya képvisel, akit tisztelettel és hálával köszöntök, a jelentős támogatással méltán biztosítja a kultúra világának nemzeti elsőbbségét. Köszönetet mondok mindazoknak, akik lehetővé tették e találkozónkat, különösen is a Kultúra Püspöki Bizottságának, élén Msgr. Manuel Clementével, akinek megköszönöm a szívélyes fogadást és a portugál kultúra sokszínűségének bemutatását, melyet legjobb művelői közül néhányan itt képviselnek; az ő érzéseik és váraikozásuk megszólaltatója lett a tiszteletreméltó korú és nagy pályát befutott Manuel de Oliveira filmszínész, akinek csodálattal és nagy elismeréssel köszönöm meg hozzám intézett szavait, amelyekkel bepillantást engedett a portugál lélek félelmeibe és érzéseibe, melyek a mai társadalom zűrzavara közepette töltik el.

A mai kultúra ugyanis bizonyos „feszültséget” tükröz, mely olykor a jelen és a hagyomány közötti „konfliktus” formáit ölti magára. A társadalom élete abszolutizálja a jelen, elszakítja a múlt kulturális örökségétől, és nem akarja fölvezolni a jövőt. A „jelen” ezen értékelése, mely mind a személyes, mind a társadalmi élet értelmét sugallja, összeütközik a portugál nép erős kulturális hagyományával, melyet mélységesen áthat a kereszténység ezeréves hatása és az általános felelősségérzet; ez a hagyomány a földrajzi fölfedezésekben és a missziós buzgóságban erősödött meg, mely meg akarta osztani a hit ajándékát más népekkel. Az egyetemesség és a testvériség keresztény eszméje formálta ezt a közös jövőt, annak ellenére, hogy a felvilágosodás és a laicizmus is éreztette a hatását. Ebből a hagyományból fakadt a „bölcesség”, azaz az életnek és a történelemnek olyan értelmezése, melynek összetevője egy etikus univerzum és egy, a világ többi részével mindig kapcsolatot kereső Portugália részéről megvalósítandó „eszmény”.

Az Egyház olyannak tűnik, mint egy egészséges és régi hagyomány nagy őrzője, melynek gazdagságát a társadalom rendelkezésére bocsátja; a társadalom tiszteli és értékeli a közjónak tett szolgálatát, de elhatárolja magát az említett „bölcességtől”, mely örökségének része. E hagyomány és a jelen világ közötti konfliktus mutatkozik meg az igazság válságában. De csak az igazság tud eligazítani és tudja megmutatni a sikeres létezés ösvényét, egyénenként is, a nép számára is. Egy nép ugyanis, amely elveszíti saját igazságának ismeretét, világosan meghatározott értékek és pontosan megfogalmazott nagy célkitűzések híján végül elvesz az idő és a történelem labirintusában.

Kedves Barátaim, ezért kell erőfeszítéseket tenni azon formák megismertetéséért, melyekben az Egyház jelen van a világban, és segíteni kell a társadalmat annak megértésében, hogy az igazság hirdetése szolgálat, amelyet az Egyház fölajánl a társadalomnak, amikor megnyitja az emberi nagyság és méltóság, valamint a jövő új horizontjait. Az Egyház küldetése ugyanis „mindig és minden körülmények között az igazság beteljesítése egy olyan társadalom

érdekében, amely megfelel az ember méltóságának és hivatásának. (...) Az ember iránti hűség megköveteli az igazság iránti hűséget, amely a szabadság (vö. *Jn 8,32*) és az integrális emberi fejlődés egyedüli biztosítója. Az Egyház ezért keresi, hirdeti fáradhatatlanul és ismeri föl az igazságot, bárhol nyilvánul is meg. A igazság küldetéséről az Egyház nem mondhat le.” (*Caritas in veritate* enciklika, 9.) Egy többségében katolikusokból álló társadalom számára, amelynek kultúráját mélységesen áthatja a kereszténység, drámai a kísértés, hogy az igazságot Jézus Krisztuson kívül találja meg. Számunkra, keresztények számára az igazság isteni; Ő az örök „Logosz”, aki emberi kifejezést nyert Jézus Krisztusban, aki tárgyilagosan állíthatja: „Én vagyok az igazság” (*Jn 14,6*). Az együttélés, miközben szilárdan ragaszkodik az igazság örökkévalóságához, tisztelettel más „igazságok”, vagy mások igazsága iránt, az Egyház számára ismerős gyakorlat. Ebben a dialogizáló tiszteletben új kapuk nyílhatnak az igazság az igazság átadása előtt.

„Az Egyháznak – írta VI. Pál pápa – dialogizálnia kell a világgal, amelyben él. Az Egyház szóvá, üzenetté, dialógussá válik.” (*Ecclesiam suam* enciklika, 67). A résztvevők egyértelmű és tiszteletteljes dialógusa fontos a mai világban, és az Egyház nem akarja kivonni magát belőle. Erről a különböző nemzetközi szervezetekben való részvételével tesz tanúságot a Szentszék, mint például az Európa Tanács Észak–Dél Központjában, melyet 20 évvel ezelőtt éppen itt, Lisszabonban hoztak létre, és fő célja a kultúrák dialógusa, annak érdekében, hogy erősödjék az együttműködés Európa, a mediterrán térség déli oldala, és Afrika között. Célja az emberi jogokra és a polgárok felelősségére alapozott világpolgárság kialakítása, mely független az etnikai és politikai hovatartozástól, és tiszteletben tartja a különböző vallásokat. A kulturális különbségeket tudomásul véve a személyeknek nem csak a másik kultúrájának létét kell elfogadniuk, hanem törekedniük kell arra is, hogy gazdagodjanak belőle és fölkinálják azt a jót, igazat és szépet, amit ők maguk birtokolnak.

A jelen óra erőink javát igényli, a prófétai bátorságot, annak megújuló képességét, hogy „új világokkal gazdagítsuk a világot,” ahogyan egyik költők mondja (Luigi di Camoes: *Os Lusíades*, II, 45). Ti, bármely formában is művelitek a kultúrát, gondolatokat és véleményeket alkottok, „tehetségeknek köszönhetően rendelkeztek a lehetőséggel, hogy megszólítsátok az emberiség szívét, megérintsétek a személyes és közösségi érzékenységet, álmokat és reményeket keltsetek, tágítsátok az emberi megismerés és vállalkozás horizontjait. (...) És ne féljeteek találkozni a szépség első és végső forrásával, dialogizálni a hívőkkel, akik épp úgy, mint ti, a végtelen szépség felé zarándokolnak a világban és a történelemben.” (*Beszéd a művészekhez* 2009. november 21-én.)

Éppen azért, hogy „a modern világot kapcsolatba hozza az evangélium elevenítő és örök energiáival” (XIII. János pápa: *Humanae salutis* apostoli konstitúció, 3. p.), valósult meg a II. Vatikáni Zsinat, amelyen az Egyház a katolikus hagyomány megújított tudatából kiindulva komolyan vette, mérlegelte, lefordította és hasznosította azokat a bírálatokat, melyeket a modernség, vagyis a reformáció és a fölvilágosodás sajátos erői fogalmaztak meg. Így az Egyház magától gyűjtötte össze és alkotta újjá a modernség legjobb elemeit, egyrészt felülmúlva azokat, másrészt elkerülve tévedéseit és zsákutcáit. A zsinat eseménye megteremtette egy hiteles katolikus megújulás és egy új civilizáció – a „szeretet civilizációja” – föltételeit, mint az embernek és a társadalomnak szóló evangéliumi szolgálatot.

Kedves Barátaim, az Egyház a mai kultúrában élve elsődleges küldetésének tekinti, hogy ébren tartsa az igazság, következképpen Isten keresését; hogy rávezesse az embereket arra, hogy ne akadjanak el az utolsó előtti dolgoknál, hanem keressék a végső dolgokat. Buzdítalak benneteket arra, hogy mélyítsétek el Isten ismeretét úgy, ahogyan Ő Jézus Krisztusban

megnyilatkozott a mi teljes megvalósulásunk érdekében. Alkossatok szép dolgokat, de mindenekelőtt az életeteket változtassátok a szépség helyévé. Járjon közben értetek a betlehemi Szűz Mária, akit a tengeren járó hajósok századok óta, ma pedig a Jóság, az Igazság és a Szépség hajósai tisztelnek.

**Imádság a Fatimai Szűzanyához
a Jelenések kápolnijában**

Fatima, 2010. május 12., szerda, 17.30

Úrnők,
és minden férfinak és nőnek Anyja,
íme, jövök Hozzád,
mint anyjához látogató fiú,
akit fivéreinek és nővéreinek sokasága kísér.
Péter utódaként,
aki küldetésül kapta,
hogyan Krisztus Egyházában
a szeretet szolgálatát vezesse,
és megerősítsen mindenkit
a hitben és a reményben,
meg akarom mutatni
a te Szeplőtelen Szívednek
mindazon fiaid és leányaid
örömeit és reménységét,
gondjait és szenvedéseit,
akik itt vannak Cova di Iriában,
vagy a távolból csatlakoznak hozzánk.

Szeretetreméltó Anya,
Te mindegyikünket név szerint ismersz,
ismered az arcunkat és a történetünket,
és mindenkinek jót akarsz,
azzal az anyai szeretettel,
amely a Szeretet Isten szívéből fakad.
Reád bízok és Neked szentelek mindenkit,
Szentséges Szűz,
Isten Anyja és a mi Anyánk.

(ének)

Tiszteletreméltó II. János Pál pápa,
aki háromszor látogatott el ide, Fatimába, Hozzád,
és köszönetet mondott annak a „láthatatlan kéznek”,
mely megmentette a haláltól
abban a május 13-i merényletben
a Szent Péter téren, 30 évvel ezelőtt,
föjlajánlotta a fatimai kegyhelynek
azt a pisztolygolyót,
mely súlyosan megsebesítette,
és beillesztették a Te koronádba,
aki a *Béke királynéja* vagy.

Nagy vigasztalás tudnunk,
hogyan Te nem csak örömeink és reménységünk

aranyával és ezüstjével,
hanem aggodalmaink és szenvedéseink
„pisztolygolyójával” is
meg vagy koronázva.

Megköszönöm neked, Szeretetreméltó Anya,
azokat az imádságokat és áldozatokat,
melyeket a fatimai pásztorgyerekek
ajánlottak föl a pápáért,
olyan érzésektől vezetve,
melyeket Te ébresztettél bennük a jelenések alkalmával.

De megköszönöm azokat is mind,
akik napról napra
imádkoznak Péter utódáért,
és jó szándékaikat,
mellyel segítik, hogy a pápa erős legyen a hitben,
bátor a reményben és buzgó a szeretetben.

(ének)

Szeretett Anyánk,
itt, a te fatimai kegyhelyeden
adom át neked azt az aranyrózsát,
amit Rómából hoztam,
mint a pápa ajándékát
hálából a csodákért,
melyeket a Mindenható általad művelt,
oly sokak szívében,
akik zarándokként jönnek
a Te anyai házádba.

Bizonyos vagyok abban,
hogy a könnyörgés és az öröm ezen órájában
velünk vannak a fatimai pásztorgyerekek,
Boldog Ferenc és Jácinta
és Isten szolgálója, a Jézusról nevezett Lúcia.

(ének)

Vesperás a papokkal, szerzetesekkel a Szentháromság-Templomban

Fatima, 2010. május 12., szerda, 18.00

Kedves Fivéreim és Nővéreim!

„Amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született (...), hogy a fogadott fiúságot elnyerjük” (*Gal 4,4–5*).

Az idők teljessége akkor jött el, amikor az Örökkévaló belépett az időbe; a Szentlélek kegyelméből és hatására a Magasságbeli Fia fogantatott és emberré lett egy asszony méhében, a Szűzanya méhében, aki a hívő Egyház előképe és nagyszerű mintaképe. Azóta az Egyház folyamatosan új gyermekeket szül a Fiúban, akit az Atya elsőszülöttként akar látni sok testvér között. Valamennyien arra hivatunk, hogy Máriával és az ő mintája szerint egyszerű és alázatos jelei legyünk az Egyháznak, mely szüntelenül menyasszonyként adja magát Urának kezébe.

Mindannyiatoknak, akik életeteket Krisztusnak ajándékoztátok, szeretném kifejezni ezen az estén az Egyház megbecsülését és elismerését. Köszönet gyakran csöndes és egyáltalán nem könnyű tanúságtételetekért; köszönet az evangélium és az Egyház iránti hűségetekért. Az Eucharisziában jelenlévő Jézusban átölelem paptestvéreimet és a diákonusokat, a szerzetesnőket és a szerzeteseket, a seminaristákat, a lelkeségi mozgalmak és az új egyházi közösségek jelenlévő tagjait. Az Úr jutalmazza meg, ahogyan csak Ő képes rá, mindazokat, akik lehetővé tették, hogy itt lehessünk az eucharisztikus Jézusnál, különösen is a Hivatások és Szolgálatok Püspöki Bizottságát, élén Msgr. Antonio Santossal, akinek külön köszönöm a vesperás elején mondott, kollegiális és testvéri szeretettel teljes szavait. A hit ezen eszmei „Cönákulumában”, amit Fatima jelent, a Szűzanya mutassa meg nekünk az utat, hogyan ajánlhatjuk magunkat tisztán és szentül az Atya kezébe.

Engedjétek meg, hogy föltárjam a szívemet és elmondjam nektek, hogy minden keresztény, de főként minden Istennek szentelt személy és az oltár minden szolgája számára fő gondnak kell lennie a hűségnek: hűség a hivatásához, hogy mint tanítvány akarja követni az Urat. Az időben hosszantartó szeretet neve *hűség*; ez a Pap Krisztus iránti következetes, igaz és mély szeretet neve. „Ha a keresztség valóságos belépés Isten szentségébe azáltal, hogy az ember beépül Krisztusba, és benne lakik a Szentlélek, ellentmondás volna megelégedni egy közepszerű élettel, amely minimalista etikához és felszínes vallásossághoz igazodna” (II. János Pál: *Novo millennio ineunte*, 31. p.).

A Papok Évében, mely immár a vége felé jár, szálljon rátok bőséges kegyelem, hogy meg tudjátok élni az Istennek szenteltség örömét, és tanúi legyetek a Krisztus hűségére alapuló papi hűségnek. Ez nyilvánvalóan bensőséges közösséget tételez föl Krisztussal az imádságban, mert belőle származik az Úr szeretetének erős és intenzív tapasztalata, melynek arra kell indítania a papokat és a szerzeteseket, hogy kizárólagos és jegyesi szeretettel válaszoljanak az Úr szeretetére.

Ez a különlegesen Istennek szentelt élet Isten népe számára úgy született, mint evangéliumi emlékezet; olyan emlékezet, amely megmutatja, igazolja és hirdeti az egész Egyháznak az evangéliumi radikalitást és Isten országának eljövételét. Valóban, kedves szerzetesek és szerzetesnők, imádságaitokkal, aszkézisetekkel, lelkiéletbeli fejlődéseetekkel, apostoli és missziós tevékenységeetekkel a mennyei Jeruzsálem felé törekedtek, és elővételezték az eszkatológikus Egyházat, amely szilárd a Szeretet-Isten birtoklásában és szeretetteljes

szemlélésében. Milyen nagy szükség van ma erre a tanúságtételre! Testvéreink közül milyen sokan élnek úgy, mintha nem volna másvilág, nem törődnek örök üdvösségükkel. Az emberek arra hivatottak, hogy ismerjék meg és szeressék Istent, az Egyháznak pedig az a küldetése, hogy segítse őket ebben a hivatásban. Jól tudjuk, hogy Isten ura ajándékainak, s hogy az ember megtérése kegyelem. Ugyanakkor felelősek vagyunk azért, hogy hirdessük a hitet, a hit és követelményeinek teljes egészét. Kedves barátaim, kövessük az ars-i plébánost, aki így könyörgött a jó Istenhez: „Add meg nekem plébániám megtérését, én pedig elfogadom mindazt a szenvedést, amit rám akarsz mérni életem hátralévő részében”. Mindezt azért tette, hogy fölrázza az embereket tespedtségükből, és visszavezesse őket a szeretetre.

Krisztus testének minden tagja között mélységes szolidaritás van: lehetetlen Krisztust szeretni testvéreinek szeretése nélkül. Az ő üdvösségükért akart Vianney János pap lenni: „Megnyerni a lelkeket a jó Isten számára” – fogalmazta meg a hivatását 18 évesen, Pálhoz hasonlóan: „Hogy minél többeket megnyerjek” (1Kor 9,19). Amikor állomáshelyét közölte vele az általános helynök, ezt mondta: „A plébánián nem nagyon él Isten szeretete, Te éleszd föl!” Papként viselt szenvedései közepette a szent plébános irgalmas volt, mint Jézus, bármilyen bűnösrel is találkozott. Inkább az erény és Isten irgalmasságának vonzó szépségét hangsúlyozta, melyekhez képest a mi bűneink csak „homokszemek”. A megsértett Isten gyengéd szeretetéről beszélt. Attól félt, hogy a papok „érzéketlenné” válnak, és hozzászoknak híveik közömbösségéhez: „Jaj a pástornak – figyelmeztetett –, ha néma marad, amikor látja, hogy Istent bántják és elvesznek a lelkek”.

Kedves Paptestvérek, ezen a helyen, amelyet Mária annyira különlegessé tett, szemünk elé állítva a saját hivatását – hogy Fiának, Jézusnak hűséges tanítványa legyen fogantatásától a keresztségig, majd az Egyház születésében –, vegyétek fontolóra papságotok hallatlanul nagy kegyelmét. A hivatás iránti hűség bátorságot és bizalmat követel, de az Úr azt is akarja, hogy egyesítsétek erőiteket; törődjete egymással és testvérként támogassátok egymást. A közös imádság és a tanulás, az életszükségletek és a papi munka megosztása életünk szükséges része. Milyen csodálatos, amikor Krisztus békéjével a szívetekben összegyűltök házaitekben! Milyen fontos, hogy imádsággal, hasznos tanácsokkal és mérlegelésekkel segítsétek egymást! Külön figyeljetek oda a papi eszmények bizonyos elhalványulására, vagy az olyan tevékenységekre, amelyek nem illeszkednek teljesen azzal, ami Jézus Krisztus szolgájának a sajátja. Fontos tehát, hogy a testvéri szeretettel együtt azt a testvéri magatartást is magunkra öltsetek, amely segíti a másikat „talpra állni”.

Jóllehet Krisztus papsága örökkévaló (vö. Zsid 5,6), a papok élete időben korlátozott. Krisztus akarja, hogy emberek tegyék maradandóvá az időben az általa alapított papi szolgálatot. Ezért legyen gondotok arra, hogy – a Szentlélek kegyelmét követve – új papi hivatások támadjanak a hívők körében. A bizakodó és állhatatos imádság, hivatások szeretete és odaadó lelkiezetések képessé tesznek majd arra, hogy felismerjétek az Isten által meghívottak karizmáját.

Kedves szeminaristák, akik már megtettétek az első lépést a papság felé, és nagyszemináriumban vagy szerzetesházakban készültök a papságra, a pápa bátorít benneteket arra, hogy merjétek tudatosítani nagy felelősségeketek: jól gondoljátok meg szándékaitokat és indítékaitokat, s bátran és nagylelkűen adjátok át magatokat a nevelésre. Legjobban az Eucharisziát, a keresztény élet középpontját, az alázatosság és a szolgálat iskoláját szeressétek. A szentségimádás, a jámborság és az Oltáriszentséggel való törődés készít föl arra, hogy egy napon építő és igazi fölkenetssel mutassátok be az oltár áldozatát.

Kedves papok és diakónusok, szerzetesek és szerzetesnők, seminaristák és elkötelezett laikusok, a Boldogságos Szűz vezessen és kísérjen minket. Legyünk övele és hozzá hasonlóan szabadok az életszentségre: szabadok a szegénységre, a tisztaságra és engedelmisségre; szabadok mindenki számára, mert elszakadtunk mindentől; szabadok önmagunktól, hogy mindegyikünkben Krisztus növekedhessen – akit az Atya szentelt föl, aki a nagy Pásztor, akit megjelenítenek a pásztorok, megszólaltatják hangját és láthatóvá teszik a gesztusait; szabadok arra, hogy elvigyük a mai társadalomnak a meghalt és föltámadott Jézust, aki velünk marad az idők végezetéig, és mindannyiunknak ajándékozza önmagát az Oltáriszentségben.

Imádság a Vesperás végén a Szentháromság-Templomban

Fatima, 2010. május 12., szerda, 18.00

Szeplőtelen Szűzanya,
e kegyhelyen mi,
akiket a te Fiad, Jézus,
az Örök Főpap szeretete gyűjtött össze,
akik gyermekek vagyunk a Fiúban
és az Ő papjai vagyunk,
a te anyai szívednek szenteljük magunkat,
hogy hűségesen teljesítsük az Atya akaratát.

Tudjuk,
hogy Jézus nélkül
nem tehetünk semmi jót (vö. *Jn 15,5*),
és hogy csak Őáltala, Ővele és Őbenne leszünk
az üdvösség eszközei a világ számára.

Szentlélek jegyese,
esdd ki számunkra a Krisztusban való átalakulás
felbecsülhetetlen ajándékát.
A Szentlélek ugyanazon erejével,
mely beárnyékozott Téged
és az Üdvözítő anyjává tett,
segíts minket,
hogy Krisztus, a te Fiad
megszülessék bennünk is,
hogy így az Egyház
megújuljon a szent papoktól
akiket átformál annak kegyelme,
aki újjáalkot mindent.

Irgalmasság Anyja,
a te Fiad, Jézus az, aki minket meghívott,
hogy miként Ő,
a világ világossága és a föld sója legyünk
(vö. *Mt 5,13–14*).
Hatalmas közbenjárásoddal
segíts minket,
hogy soha el ne áruljuk ezt a magasztos hivatást,
hogy ne engedjünk önzésünknek,
a világ hazugságainak,
és a Gonosz kísértéseinek.

Őrizz minket a tisztaságoddal,
vigyázz ránk alázatosságoddal,
és ölelj át anyai szeretetteddel,
mely oly sok, neked szentelt lélekben tükröződik,
akik igazi lelki anyánkká váltak.

Egyházunk Anyja,
mi, papok,
olyan pásztorok akarunk lenni,
akik nem önmagukat legeltetik,
hanem odaadják magukat Istennek a testvérekért,
és ebben találják meg boldogságukat.

Nem csak szavakkal, hanem az életünkkel
akarjuk megismételni alázatosan
napról napra,
hogymeg „íme, itt vagyok”.

A te vezetéssel akarunk
az isteni irgalmasság apostolai lenni,
akik örömmel mutatják be minden nap
az oltár szent áldozatát,
és szolgáltatják ki azoknak, akik kérik,
a kiengesztelődés szentségét.

Szószólónk és a kegyelem Közvetítője,
te, aki teljesen elmerülsz
Krisztus egyetlen egyetemes közvetítésében,
kérd Istentől számunkra
a teljesen megújult szívet,
mely minden erejével szereti Istent
és szolgálja az emberiséget, miként te tetted.

Ismételd meg az Úrnak a te hatékony szavadat:
„Nincs több boruk” (*Jn 2,3*),
hogymeg az Atya és a Fiú kiárássa ránk
a Szentlelket.

Körünkben való állandó jelenléted miatt
én is az összes papok nevében
csodálattal és hálaival szeretném kiáltani:
„Honnan ez nekem,
hogymeg az én Uramnak Anyja eljön hozzám?” (*Lk 1,43.*)

Te, aki mindig Anyánk vagy,
fáradhatatlanul „látogass meg”,
vigasztalj és támogass minket.
Jöjj segítségünkre,
és szabadíts meg minden veszedelemtől,
melyek ránk leselkednek.
A följánlás és a neked szentelés ezen aktusával
szeretnénk őszintébben és mélyebben
befogadni Téged
örökre és teljesen,
emberi és papi mivoltunkba.

A Te jelenléted borítsa virágba
magányunk pusztaságát,
és ragyogtassa föl a napot sötétségünk fölött,
hozza vissza a csendességet a vihar után,
hogy minden ember meglássa az Úr üdvösségét,
amelynek neve és arca: Jézus,
aki a Te szíveddel örökre egyesült szívünkben tükröződik!
Amen.

A gyertyák megáldása a Szentháromság-Templom előtti téren

Fatima, 2010. május 12-én este

Kedves Zarándokok!

Égő gyertyával a kezetekben olyanok vagytok, mint egy fénytenger ekörül a kis kápolna körül, melyet Isten Anyja és a mi Anyánk tiszteletére építettek, s kinek földről az égbe való visszatérését a kis pástorgyerekek fénycsíknak látták. De épp Mária a tanúja annak, hogy nekünk nincs saját fényünk, hanem Jézustól kapjuk. Jézus jelenléte megújítja bennünk az égő csipkebokor misztériumát és hívását, mely egykor a Sinai hegyen Mózeset vonzotta, és ma is megragadja mindazokat, akik rádöbbenünk a bennünk égő, de bennünket el nem égető különleges fényre (vö. *Kiv 3,2–5*). Mi önmagunktól csak nyomorult csipkebokor vagyunk, de leszállt ránk Isten dicsősége. Övé tehát minden dicsőség, a miénk pedig semmiségünk alázatos megvallása és az isteni tervek imádó hódolattal való elfogadása, melyek akkor fognak beteljesedni, amikor „Isten lesz minden mindenben” (vö. *IKor 15,28*). Ezeknek az isteni terveknek páratlan szolgálóleánya a kegyelemmel teljes Szűz: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (*Lk 1,38*).

Kedves zarándokok, kövessük Máriát és életünkkel visszhangozzuk, amit ő mondott: „legyen nékem!” Mózesnek Isten ezt parancsolta: „Vedd le lábadról a sarudat, mert a hely ahol állsz, szent föld” (*Kiv 3,5*). Így is tett; azután újra fölvette a saruját és elindult, hogy megszabadítsa népét az egyiptomi rabszolgaságból és elvezesse az ígéret földjére. Itt nem egy egyszerű terület- vagy honfoglalásról van szó, amihez minden népnek joga van; ugyanis az Izrael kiszabadításáért vívott küzdelemben és az Egyiptomból való kivonulás során elsősorban az imádás szabadságához, a saját kultusz szabadságához való jog nyilvánult meg. Ezért a választott nép hosszú története során az Ígéret Földje egyre inkább ezt jelentette: azért kapták ezt a földet, hogy az engedelmesség helye, az Isten előtt nyitott tér legyen.

A mi korunkban, amikor a Föld nagy régióiban az a veszély fenyegeti a hitet, hogy kialszik, mint a láng, amelynek nincs táplálója, mindennél fontosabb megjeleníteni Istent ebben a világban, s az emberekben ajtót nyitni Isten számára. De nem akármilyen isten, hanem a Sinai hegyen beszélő Isten számára; annak az Istennek, akinek arcát a mindvégig tartó szeretetben (vö. *Jn 13,1*) ismerjük meg a megfeszített és föltámadott Krisztusban.

Kedves Testvéreim, imádjátok szívetekben az Úr Krisztust (vö. *IPt 3,15*)! Ne féljete beszélni Istenről és szegyenkezés nélkül adjátok a hit jeleit, fölragyogtatva kortársaitok szeme előtt Krisztus világosságát, ahogyan az Egyház énekli húsvét vigiliájának éjszakáján, amikor az emberiség Isten családjaként születik.

Fivéreim és nővéreim, ezen a helyen elcsodálkozhatunk azon a belső erőn, ami a három gyermeket eltöltötte az Angyal és a Szűzanya jelenésekor az égből. Itt, ahol a Szűzanya annyira kérte a rózsafüzér imádkozását, engedjük, hogy Krisztus és Mária rózsafüzérének misztériumai vonzzanak bennünket. A rózsafüzér imádkozása lehetővé teszi, hogy tekintetünkkel és szívünkkel Jézus felé forduljunk, ahogyan a Fiú szemlélésének felülmúlhatatlan mintaképe, a Szűzanya tette. Az örvendetes, világosságos, fájdalmas és dicsőséges titkokról elmélkedve az Üdvözlégyek között Jézus egész misztériumát szemléljük a megtestesüléstől a kereszten át a föltámadás dicsőségéig; szemléljük Mária részesedését e misztériumban és a mi Krisztusban zajló – öröm és fájdalom, sötétség és világosság, félelem és reménység elemeiből szövődő – életünket. A kegyelem hassa át a szívünket, és ébressze föl

a vágyat, hogy elszántan változtassuk evangéliumivá életünket, hogy elmondhassuk Szent Pállal: „Nekem az élet Krisztus” (*Fil 1,21*) a Krisztussal való élet- és sorsközösségben.

Érzem, hogy az itt jelenlévő és az egész világon élő hívők áhítata és szeretete körülvesz engem. Hozom magammal ennek a kornak aggodalmait és váramozásait, a megsebzett emberiség szenvedéseit, a világ problémáit, és odateszem a Fatimai Szűzanya lábához: Isten Anyja, drága Anyánk, légy közbenjárónk Fiadnál, hogy a népek családjai – akár keresztények már, akár Üdvözítőjüket még nem ismerők –, békében és egyetértésben éljenek, mígnem egyesülnek Isten egyetlen népében a szent és oszthatatlan Szentháromság dicsőségében. Amen.

Szentmise Fatimában a templom előtti téren

2010. május 13. csütörtök, 10.00

„És ismerni fogják a nemzetek között az ő ivadékukat, (...) mert ők az ivadék, akit megáldott az Úr” (Iz 61,9). Így kezdődött e szentmise első olvasmánya, melynek szavai csodálatosan beteljesedtek ebben a Fatimai Szűzanya lábánál áhítattal összegyűlt közösségben. Nagyon szeretett nővéreim és fivéreim, én is zarándokként jöttem Fatimába, ebbe az „otthonba”, amelyet Mária kiválasztott, hogy itt szóljon hozzánk a modern időkben. Eljöttem Fatimába, hogy örüljek Mária jelenlétének és anyai oltalmának. Eljöttem Fatimába, mert ma e hely felé fordul a zarándok Egyház, melyet az ő Fia az evangelizáció eszközeül és az üdvösség szentségéül akart. Eljöttem Fatimába, hogy Máriával és a sok zarándokkal együtt imádkozzam nyomorúságoktól és szenvedésektől meggyötört emberiségünkért. Végül Boldog Ferenc és Jácinta, valamint Isten szolgálója, Lúcia érzületével jöttem Fatimába, hogy megvalljam a Szűzanyának, hogy „szeretem”, hogy az Egyház és a papok „szeretik” Jézust, rá akarnak figyelni most, amikor befejeződik a Papok Éve, s hogy Mária anyai oltalmára bízom a papokat, a szerzeteseket és szerzetesnőket, a misszionáriusokat és mindazokat, akik azon fáradoznak, hogy Isten háza befogadó és jótékony legyen.

Ők az ivadék, akit megáldott az Úr: Isten áldotta ivadék vagy te, szeretett Leiria-fatimai egyházmegye püspököddel, Msgr. Antonio Martóval, akinek megköszönöm üdvözlő szavait, és mindazt a gondoskodást, mellyel munkatársai által is elhalmozott engem ezen a kegyhelyen. Köszöntöm a Köztársasági elnök urat és a többi vezetőket, akik ennek a dicsőséges nemzetnek szolgálatában állnak. Lélekben átölelem Portugália minden egyházmegyéjét, melyeket püspökeik itt képviselnek, és az Égre bízom a föld minden népét és nemzetét. Istenben a szívemre szorítom összes fiaikat és leányaikat, különösen azokat, akik szorongatások közepette vagy elhagyottan élnek, és szeretném átadni nekik azt a nagy reménységet, mely a szívemben él, s amely itt, Fatimában kézzel foghatóbb, mint másutt. A mi nagy reménységünk sugározzon mindannyiatok életére, kedves zarándokok, akik itt jelen vagytok, s akik a tömegtájékoztató eszközök által kapcsolódtok hozzánk.

Igen! Az Úr, a mi nagy reménységünk velünk van; irgalmas szeretetével jövőt kínál népének: a vele való közösség jövőjét. Miután megtapasztalta Isten irgalmasságát és vigasztalását, aki nem hagyta magára népét a babiloni fogságból való visszatérés hosszú és fáradságos útján, Isten népe fölkiált: „Örvendvén örvendek az Úrban, és ujjong az én lelkem az én Istenemben” (Iz 61,10). E nép kiemelkedő leánya, a názáreti Szűzanya – kegyelemmel telve és a méhében megtestesült Isten művétől kedvesen meglepődve – ugyanezt az örömet és reménységet fejezi ki a Magnificatban: „Örvendezik az én lelkem az én üdvözítő Istenemben”. Ugyanakkor nem tekinti magát kiváltságosnak egy terméketlen nép körében, hanem a csodálatos istenanyaság örömeivel prófétálja nekik: „az Ő irgalmassága nemzedékről nemzedékre azokon, kik Őt félik” (Lk 1,47.50).

Ennek bizonyossága ez az áldott hely. Hét év múlva fogjátok ünnepelni „az égből jött” Úrnő első látogatásának 100. évfordulóját, aki mint mesternő, bevezette a kis látnokokat a szentháromságos Szeretet bensőséges megismerésébe és megízleltette velük Istent, az ember számára legszebb valóságot. A kegyelmi tapasztalat hatására úgy megszerették Istent Jézusban, hogy Jácinta fölkiáltott: „Olyan szívesen mondom Jézusnak, hogy szeretem Őt! Amikor újra meg újra ezt mondom, mintha tűz gyulladna a keblemben, de nem égek meg.” Ferenc pedig mondta: „Mindennél kedvesebb volt nekem az, hogy a mi Urunkat abban a

világosságban láttam, amelyet Anyánk gyújtott a szívemben. Annyira szeretem Istent!” (*Lúcia nővér emlékiratai*, I, 42. 126).

Testvérek, amikor ezeknek a pástorgyermekeknek ártatlan és mély misztikus vallomásait halljuk, egyesek kis irigységgel nézhetnek rájuk amiatt, amit láttak, vagy azok lemondó csalódásával, akik szeretnének látni, de nem részesültek ebben a szerencsében. Az ilyeneknek a pápa azt mondja, amit Jézus mondott: „Nem azért vagytok-e tévedésben, mert nem ismeritek sem az Írást, sem Isten hatalmát?” (*Mk 12,24*) Az Írások hitre szólítanak: „Boldogok, akik nem láttak, és mégis hittek” (*Jn 20,29*). Mindazonáltal Istennek – aki közelebb van hozzánk, mint én magam (vö. Szent Ágoston: *Vallomások* III, 6,11) – van hatalma arra, hogy eljőjön hozzánk, főként belső érzékeink által úgy, hogy a lélek megérzi egy olyan valóság szelíd érintését, mely az érzékelhető dolgok felett van, és ez az érintés képessé teszi az érzékelhetetlen valóság elérésére. Ehhez a szív belső éberségére van szükség, amellyel az idő nagyobb részében nem rendelkezünk a külső dolgok és a lelket betöltő képek és aggodalmak nyomása miatt (vö. a *Fatimai üzenet teológiai kommentárja 2000-ben*). Isten el tud jönni hozzánk úgy, hogy belső látásunknak mutatkozik meg.

Mi több, a kis pástorgyermekek szívében lévő világosság, amely az isteni jövőből származik, ugyanaz, mint amelyik az idők teljességében mutatkozott meg, és mindenki számára eljött: Isten emberré lett Fia. Azt, hogy neki van hatalma a leghidegebb és szomorú szíveket is lángra lobbantani, az emmauszi tanítványokban látjuk (vö. *Lk 24,32*). Ezért a mi reménységünknek valós alapja van, olyan valakire támaszkodik, aki a történelem része, ugyanakkor felül múlja azt: a Názáreti Jézus az. Az Ő bölcsessége és üdvözítő hatalma a kortársaiban akkora lelkesedést váltott ki, hogy a sokaságból egy asszony – miként az imént az evangéliumban hallottuk – fölkiáltott: „Boldog a méh, mely téged hordozott és az emlő, melyet szoptál.” Jézus azonban így válaszolt: „Boldogabbak, akik hallgatják és megteszik Isten szavát!” (*Lk 11,27–28*.) De kinek van ideje meghallgatni az Ő szavát, és hagyni, hogy elvarázsolja az Ő szeretete? Ki virraszt a kétség és a bizonytalanság éjszakájában imádságba merült szívvel, ki várja az új nap hajnalát, vigyázva a hit égő lángjára? Az Istenbe vetett hit megnyitja az ember előtt a biztos remény horizontját, mely nem csal meg; megmutatja a szilárd alapot, melyre félelem nélkül rá lehet építeni az életet; de megkívánja a bizalommal teljes ráhagyatkozást a világot fenntartó Szeretet kezére.

„És ismerni fogják a nemzetek között az ő ivadékukat, (...) mert ők az ivadék, akit megáldott az Úr” (*Iz 61,9*) rendíthetetlen reménnyel, mely gyümölcsöt hoz az önfeláldozó szeretetben, de másokat nem áldoz fel, sőt – miként a második olvasmányban hallottuk – „mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel” (*IKor 13,7*). Ennek példái és készítői a kis pástorgyerekek, akik följánlották és megosztották a többiekkel életüket Isten szeretetéért. A Szűzanya segítette őket, hogy megnyissák a szívüket a szeretet egyetemessége előtt. Boldog Jácinta fáradhatatlannak mutatkozott a szegények szolgálatában és a bűnösök megtéréséért hozott áldozatokban. Csak az ilyen felebaráti szeretettel és megosztással tudjuk építeni a szeretet és a béke civilizációját.

Önmagát csalná meg, aki azt gondolná, hogy Fatima prófétai küldetése lezárult. Itt újjáéled az az isteni terv, mely az emberiséget kezdettől fogva szólítja: „Hol van Ábel, a testvéred? (...) Testvéred véreinek szava fölkiált hozzám a földből!” (*Ter 4,9*) Az ember el tudta szabadítani a halál és a terror körforgását, de nem képes megállítani azt ... A Szentírásban gyakran előfordul, hogy Isten igaz embereket keres, hogy megmentse az emberek városát, és ugyanezt teszi itt, Fatimában, amikor a Szűzanya megkérdezi: „Akarjátok-e följánlani Istennek, hogy elviselitek mindazt a szenvedést, amit Ő akar rátok mérni azon bűnök jóvátételéül, melyekkel

Őt megbántották, és a bűnösök megtérésének kiesdeklésére?” (*Lúcia nővér emlékiratai*, I, 162).

Az emberiséghez, mely kész föláldozni legszentebb kapcsolatait a durva önzés, a nemzet, a faj, egy ideológia, csoport vagy egyén oltárán, eljött az égből a mi áldott Anyánk, és fölkínálta, hogy azok szívébe, akik rábízzák magukat, átülteti az ő szívében élő istenszeretetet. Akkor csak hárman voltak. De életpéldájuk az egész földkerekségen elterjedt és megsokasodott megszámlálhatatlan csoportokban – főként a Zarándok Szűzanya útjai hatására –, melyek a testvéri szolidaritás ügyének szentelik magukat. Ez a hét év, mely elválaszt a jelenések centenáriumától, siettesse Mária Szeplőtelen Szívének prófétált győzelmét a Szentháromság dicsőségére.

A betegek köszöntése

Kedves beteg fivéreim és nővéreim! Mielőtt a monstranciával a kezemben a szentségi Jézust közétek vinném, szeretném elmondani Nektek a bátorítás és a remény szavát, melyet kiterjesztek azokra a betegekre, akik a rádión vagy televízión keresztül csatlakoznak hozzánk, sőt azokra is, akiknek még erre sincs lehetőségük, de egyesülnek velünk a lélek mélyebb kötelékeivel, azaz a hitben és az imádságban:

Testvérem és nővérem, Isten szemében oly nagy értéked van, „hogy Ő maga emberré lett, hogy együtt szenvedhessen az emberrel, nagyon valóságos módon, testben és vérben, ahogy ezt Jézus szenvedéstörténete mutatja. Azóta minden emberi szenvedésben jelen van Valaki, aki együtt szenved, együtt viseli a szenvedést a szenvedő emberrel; azóta minden szenvedésben jelen van a *con-solatio*, Isten együttszenvedő szeretetének vigasztalása, s ezáltal fölkelt a remény csillaga.” (XVI. Benedek pápa: *Spe salvi* enciklika, 39.) A szívedben ezzel a reménnyel ki tudsz lépni a betegség és a halál futóhomokjából, és talpon tudsz maradni az isteni szeretet szilárd szikláján. Más szavakkal: felül tudsz kerekedni a szenvedés haszontalanságának érzésén, amely belülről emészti az embert, s emiatt érzi úgy, hogy csak terhére van másoknak, miközben valójában a Jézussal átélt szenvedés a testvérek üdvösségére szolgál.

Miként lehetséges ez? Az isteni erő forrásai éppen az emberi gyöngeségben fakadnak fel. Ez az evangélium látszólagos ellentmondása. Ezért az isteni Mester ahelyett, hogy hosszasan magyarázná a szenvedés értelmét, mindenkit felszólított a követésére, mondván: „Vedd föl a keresztedet és kövess engem” (vö. *Mk 8,34*). Gyere velem. Szenvedéssel vedd részt a világ üdvözítésének művében, mely az én szenvedésem, az én keresztem által valósul meg. Ha átöleled a keresztedet, ha lélekben egyesülsz az én keresztemmel, lassanként kirajzolódik szemed előtt a szenvedés üdvözítő jelentése. Megtalálod a szenvedésben a belső békét, s végül a lélek örömét.

Kedves betegek! Halljátok meg Jézus e hívását, aki most köztetek jár az Oltáriszentségben, és biztatók rá minden nehézségeket és fájdalmatokat, hogy azok – az Ő tervei szerint – a megváltás eszközévé váljanak az egész világ számára. Így megváltóvá lesztek a Megváltóban, mint ahogyan gyermekek vagytok a Fiúban. A kereszttel mellett ott áll Jézus Anyja, a mi Anyánk.

(Ezután a Szentatya franciául, angolul, németül, spanyolul, olaszul, lengyelül és portugálul köszöntötte és áldotta meg a beteg zarándokokat.)

Találkozó a portugál püspökökkel

Fatima, 2010. május 13., 18.45

Tisztelendő és Kedves Püspök Testvéreim!

Hálát adok Istennek a lehetőségért, hogy itt, Portugália lelki központjában, a fatimai kegyhelyen találkozhatok veletek, ahol a föld minden részéről érkező zarándokok sokasága próbálja megtalálni vagy megerősíteni magában az Ég bizonyosságait. Köztük Rómából eljött Péter utóda is, eleget téve az ismételt meghívásoknak és engedve a Szűzanya iránti tisztelet kötelezettségének, aki éppen itt mutatta meg a látnokoknak és a zarándokoknak a Szentatya iránti nagy szeretetét, amely szeretet a Jézussal együtt buzgón imádkozó sokaságban mutatkozik meg: Péter „én imádkoztam érted, hogy meg ne inogj a hitedben, és te, egykor megtérvén erősítsd meg testvéreidet” (*Lk 22,32*).

Mint látjátok, a pápának egyre inkább ki kell tárulnia a kereszt misztériuma előtt, átölelve azt, mint egyetlen reménységet és utat, mely elvezeti oda, hogy a Megfeszítettben egyesüljön minden embertestvérel. Isten szavának engedelmeskedve arra hivatott, hogy ne önmagának éljen, hanem Isten jelenléteért a világban. Megerősít az a határozottság, mellyel körülvesztek engem, miközben csak attól félték, hogy népetek elveszíti az örök üdvösséget, amint ezt Msgr. Jorge Ortiga köszöntő szavai bizonyítják, tanúsítva a Portugál Püspökök Péter utóda iránti feltétlen hűségét. Ezt szívből megköszönöm nektek. Köszönet továbbá a gondosságért, mellyel megszerveztétek látogatásomat. Isten fizesse meg a Szentlélek bőséges kiárasztásával rátok és egyházmegyéitekre, hogy egy szívvel és egy lélekkel tudjátok megvalósítani lelkipásztori terveiteket; tudniillik hogy jól föl tudjátok készíteni a hívőket a beavató szentségek vételére; hogy a hit és a lelkeség – evangéliumból fakadó és a közéletben tevékeny személyeket formáló – teljességét tudjátok átadni.

Valójában ugyanis ez a korszak, melyben élünk, a keresztények új missziós erejét igényli, akiknek az Egyházzal azonosult és a világ bonyolult átalakulásával szolidaris, érett laikátust kell alkotniuk. Jézus Krisztus hiteles tanúira van szükség, főként az olyan emberi környezetben, ahol a hit széles körben és mélyen elhallgatott: a politikusok, az értelmiségiek és a kommunikáció szakembereinek körében, akik monokulturális modellt vallanak és szolgálnak, mellőzve az élet vallásos és szemlélődő természetét. Ilyen környezetben vannak hívők, akik szégyenkeznek és együttműködnek a kereszténység elleni barikádokat építő szekularizmussal. Ugyanakkor, szeretett testvéreim, hányan védelmezik bátran és határozottan, a Tanítóhivatalhoz hűségesen ilyen környezetben is a katolikus gondolkodást, fogadják indításaitokat és tanításotokat, hogy hívő laikusként éljék meg a keresztény szabadságot.

Őrizzétek habozás nélkül a prófétaságot ebben a mai világban, mert „Isten Igéje nincs megbilincselve!” (*2Tim 2,9*). Az emberek várják Jézus Krisztus örömhírét, mely értelmet ad életüknek és megmenti méltóságukat. Mint az evangélium első hirdetőinek, nektek ismernetek kell és meg kell értenetek a különböző szociális és kulturális összetevőket, látnotok kell a lelki szükségleteket és hatékonyan kell megszerveznetek a lelkipásztori erőket; döntő fontosságú, hogy az evangélium minden hirdetőjében sürgessétek az életszentség utáni vágyat, tudván, hogy az eredmény elsősorban a Krisztussal való egységből és az ő Lelkének működéséből fakad.

Amikor ugyanis sokak gondolkodásában a katolikus hit már nem a társadalom közös öröksége, hanem gyakran e világ urai és „istensége” által körülvelt és elfojtott mag, ez a hit

nagyon nehezen tudja megérinteni a szíveket egyszerű beszéd vagy erkölcsi hivatkozások, s még kevésbé a keresztény értékekre való általános hivatkozások által. Az elvekre való bátor és hiánytalan hivatkozás lényeges és elengedhetetlen; de az üzenet egyszerű hangoztatása nem éri el a személy szívének mélyét, nem érinti meg a szabadságát, nem változtatja meg az életét. Elsősorban az olyan hívőkkel való találkozás indít meg, akik a hitükkel vonzanak Krisztus kegyelme felé, akiről tanúságot tesznek. II. János Pál pápa szavai jutnak eszembe: „Az Egyháznak elsősorban az életszentség nagy áramlataira, mozgalmaira és tanúságtételeire van szüksége a »Krisztus-hívők« körében, mert mindig az életszentségből fakad az Egyház hiteles megújulása: a hit megértésének és a krisztuskövetésnek a gazdagodása, a kereszténység új – életszerű és termékeny – találkozási pontja az emberi szükségletekkel, és megújuló jelenléte a nemzetek kultúrájában és az egyes emberi szívekben.” (Beszéd az *Apostolicam actuositatem* zsinati határozat kihirdetésének 20. évfordulóján, 1985. november 18-án).

Erre azt mondhatja valaki, hogy „az Egyháznak elsősorban az életszentség nagy áramlataira, mozgalmaira és tanúságtételeire van szüksége (...), de ilyenek nincsenek!” – Ezzel kapcsolatban kellemes meglepetésről kell beszámolnom nektek, mely az új egyházi mozgalmakkal és közösségekkel való találkozásokon ért. Ezeket látva öröm és hála töltött el amiatt, hogy az Egyháznak egy olyan nehéz időszakában, amikor „az Egyház teléről” beszéltek, a Szentlélek új tavaszt teremtett azzal, hogy a fiatalok és a felnőttek szívében fölébresztette annak örömét, hogy keresztények és az Egyházban, Krisztus eleven testében élnek. A karizmáknak, az evangéliumi radikalitásának köszönhetően a hit objektív tartalma, hagyományának élő folyama meggyőző módon adatik tovább, és úgy fogadják mint személyes tapasztalatot, mint szabad csatlakozást a jelenlévő Krisztushoz.

Természetesen ennek szükségszerű feltétele, hogy ezek az új jelenségek az Egyház egészében éljenek, de kapják meg az életükhöz szükséges saját teret is, hogy teremni tudjanak a többiek számára. Egy különleges karizma hordozóinak alapvetően felelősnek kell lenniük a közösségért, az Egyház közös hitéért és alá kell vetniük magukat a pásztorok vezetésének. E pásztoroknak kell biztosítaniuk a mozgalmak egyháziasságát. A pásztorok nem csupán megbízottak, hanem maguk is karizmák hordozói, és felelősek az Egyház Szentlélek tevékenysége iránti nyitottságáért. Bennünket, püspököket az ordinációban a Szentlélek szentelt föl, ezért a szentség biztosítja számunkra az Ő ajándékai iránti nyitottságot is. Így egyrészt felelőséget kell éreznünk ezen indítások elfogadásáért, melyek az Egyháznak szóló ajándékok és megpezsdítik elevenségét, másrészt azonban segítenünk kell a mozgalmakat, hogy megtalálják a helyes utat, megértéssel helyesbítve azokat – azzal az emberi és lelki megértéssel, mely egyesíteni tudja a vezetést, az elismerést és a tanulékonytságot.

Ezen a téren buzdítsátok és erősítsétek meg a papokat. A papság évében, mely lassan a végéhez ér, fedeztétek föl újra, szeretett testvéreim, a püspöki atyaságot, főként papjaitok iránt. A hivatal mások, főként a papok fejlődéséért való felelőssége hosszú ideje másodrangú lett. Pedig a papok arra hivatottak a lelkipásztori szolgálatukban, hogy közösen végezzék szolgálatukat, amint erre a *Presbyterorum ordinis* zsinati határozat emlékeztet: „Elszigetelten és egymagában tehát egyetlen pap sem képes küldetésének megfelelni, hanem csak a paptársakkal együttműködve, s azoknak a vezetése alatt, akik az Egyház élén állnak” (7. p.). Nem arról van szó, hogy térjünk vissza a múltba, nem is csak az eredethez való visszatérésről van szó, hanem a kezdeti lelkesedés, a keresztény tapasztalat kezdeti örömeinek a visszaszerzéséről van szó, azáltal, hogy Krisztus kíséri bennünket, mint az emmauszi tanítványokat húsvét napján, és hagyjuk, hogy az Ő szavától újra lánggra lobbanjon a szívünk, s hogy „a kenyértörés” megnyissa a szemünket az Ő arcának szemlésére. A szeretetnek a tüze

csak így lesz eléggé lángoló ahhoz, hogy minden keresztény hívőt arra készítessen, hogy a világosság és az élet osztogatója legyen az Egyházban és az emberek között.

Mielőtt befejezném szavaimat, szeretnék megkérni benneteket, mint a szeretet vezetőit és szolgáit az Egyházban, hogy élesszétek föl magatokban és magatok körül az irgalmasságot és az együttérzést, hogy válaszolni tudjatok a súlyos szociális nehézségekre. Hozzatok lére új szervezeteket és tökéletesítsétek a már meglévőket, hogy leleményesen tudjanak segíteni a szegénység minden formáján, beleértve az élet értelmének hiányát és a reménytelenséget is. Nagyon dicséretesek azok az erőfeszítések, melyeket a legrászorultabb egyházmegyék megsegítésére tesznek, főként a portugál nyelvű országokban. A mostanában tapasztalható nehézségek ne vegyék el ajándékozó bátorságotokat. Az igazságosság és a béke prófétáiként s a személy elidegeníthetetlen jogainak védelmezőiként legyen eleven a tanúságtételek az országban, és szavatok egyesüljön a leggyöngébbek szavával, akiket bölcsen arra indítottatok, hogy hallassák hangjukat, s ti magatok ne féljétek szót emelni az elnyomottak, a megaláztatottak és a megbántottak mellett.

Miközben a Fatimai Szűzanya gondjaira bízlak benneteket, anyai támogatását kérve a titeket érő kihívások közepette, hogy a szolgálat és a hit, az igazságosság és a remény, a béke és a szeretet lelkiületének és kultúrájának építői legyetek, szívből adom apostoli áldásomat rátok, munkatársaitokra és a egyházmegyéitekre.

Találkozó a szociális szolgálatok munkatársaival a Szentháromság-templomban

Fatima, 2010. május 13., 17.00

Kedves Testvéreim és Barátaim!

Hallottátok, hogy Jézus azt mondta: „Menj és tégy te is hasonlóképpen” (*Lk 10,37*). Arra buzdít, hogy tegyük magunkévá az irgalmas szamaritánus stílusát, kinek példáját az imént hallottuk, hogyan segített a bajba jutott emberen. Milyen ez a stílus? „Látó szívű. Ez a szív meglátja, hol van szükség szeretetre, és ennek megfelelően cselekszik.” (*Deus caritas* enciklika, 3. p.) Így tett az irgalmas szamaritánus. De Jézus nem csak buzdít, hanem ahogyan az egyházatyák tanítják, az irgalmas szamaritánus Ő maga, aki minden emberhez közeledik, „sebeire önti a vigasztalás olaját és a reménység borát” (VIII. közös Prefáció), és elviszi a fogadóba, ami az Egyház, ahol gondoskodik róla, úgy, hogy rábízza a szolgálóra, és ő maga előre kifizeti a gyógyítás költségeit. „Menj és tégy te is hasonlóképpen”. Jézus feltétlen szeretetének, mely meggyógyított bennünket, át kell alakulnia nagylelkűen és ingyenesen ajándékozott szeretetté az igazságosság és a segítő szeretet által, ha az irgalmas szamaritánus szívével akarunk élni.

Nagyon örülök annak, hogy ezen az áldott helyen találkozhatom veletek, melyet Isten arra választott, hogy a Szűzanya által emlékeztesse az emberiséget irgalmas szeretetének terveire. Őszinte barátsággal köszöntök minden jelenlévőt, s az intézményeket is, melyekhez tartoznak, melyek nagyon sokféle módon próbálnak válaszolni a szociális kérdésekre, de egyik a szegények, betegek, rabok, magányosan és elhagyatottan élők, fogyatékosok, kisgyermekek és öregek, emigránsok, munkanélküliek és inséget szenvedők iránti rokonszenven.

Köszönetet mondok Msgr. Carlos Azevedo úrnak az Egyház és a Pápa iránti hűségért és közösségért, melyet kifejezett e karitatív szervezetek és a szociális lelkipásztorkodás általa vezetett Püspöki Bizottsága nevében, és oly sok fáradozásáért és jótékonykodásáért egész Portugáliában. Annak tudatában, hogy az Egyház nem tud gyakorlati megoldást nyújtani minden konkrét problémára, de minden körülmények között a közjót kell szolgálnia, legyetek készek mindenkin segíteni és fölkinálni nekik az üdvösség eszközeit.

Kedves Testvéreim, akik a szolgáló szeretet világában dolgoztok, „Krisztus kinyilatkoztatja nekünk, hogy »szeretet az Isten« (*1Jn 4,8*), s ugyanakkor megtanít minket arra, hogy az emberi tökéletesség és a világ átalakításának alaptörvénye a szeretet új parancsa. Azokat tehát, akik hisznek az isteni szeretetnek, biztosítja arról, hogy a szeretet útja minden ember előtt nyitva áll.” (GS 38.) A jelen történelmi helyzet maga a társadalmi, gazdasági, kulturális és spirituális válság, és nyilvánvalóvá teszi az Egyház szociális tanításához igazodó gondolkodás szükségességét. E szociális tanítás figyelembe vétele, melynek alapelve és fő ereje a szolgáló szeretet, lehetővé teszi egy olyan integrális emberi fejlődés folyamatát, mely a szívek mélyére hat és emberiesebbé teszi a társadalmat (vö. *Caritas in veritate* enciklika, 20. p.). De nem egyszerűen elméleti ismeretről van szó, hanem olyan bölcsességről, amely megízesíti a dolgokat, kreatívvá teszi a gondolkodást és a cselekvést egy ilyen széleskörű és bonyolult válság kezelésére. Bárcsak az egyházi intézmények az összes nem egyházi szervezettel együtt tökéletesíteni tudnák a tudásukat és a gyakorlatukat egy olyan új és nagyvonalú akció érdekében, amely elvezet „a szeretetnek ahhoz a civilizációjához, melynek magyát Isten minden népbe és minden kultúrába elvetette” (ua., 33. p.).

A szeretet ezen szolgálata a maga társadalmi és politikai természete szerint a laikus hívők sajátja, akik arra hivatottak, hogy szervezeten szolgálják a közjót, az igazságosságot és helyesen alakítsák a társadalmi életet (vö. *Deus caritas est* enciklika, 29. p.). Újabb megfontolásaitok egyik lelkipásztori következtetése az, hogy ki akarjátok nevelni a szolgáló vezetők új nemzedékét. Új laikus munkatársak bevonása erre a lelkipásztori területre minden bizonnyal a jövővel törődő lelkipásztorok különleges gondját igényli. Aki tanul a Szeretet Istentől, feltétlenül másokért élő személlyé válik. Ugyanis „az Isten iránti szeretet a másokért felelős szeretetben mutatkozik meg” (*Spe salvi* enciklika 28. p.). Ha egyesülünk Krisztussal, magával ragad minket az ő igazságot és szolidaritást kereső sokaság iránti együttérzése, és mint a példabeszédben az irgalmas szamaritánus, próbálunk konkrét és nagylelkű válaszokat adni.

Gyakran azonban nem könnyű megtalálni a megnyugtató szintézist a lelki élet és az apostoli tevékenység között. Az uralkodó kultúra, mely az erősebb törvényére s a könnyű és gyors haszonra épülő életstílusát erőlteti ránk, befolyásolja gondolkodásunkat, terveinket, szolgálatunk távlatait, és azzal a veszéllyel jár, hogy elveszítjük a keresztény hit és remény motivációját. A szegények és a társadalom peremére sodródottak részéről sürgetően követelt segítség méretei arra készítetnek, hogy olyan megoldásokat keressünk, amelyek megfelelnek a hatékonyság, a látható eredmény és a nyilvánosság logikájának. Ennek ellenére, szeretett testvéreim, az említett szintézisre feltétlenül szükség van, hogy Krisztust szolgálhassuk a ránk váró emberiségben. Ebben a megosztott világban mindenkinek szüksége van a szív, a lélek és a cselekvés mély és hiteles egységére.

Az ínséget szenvedő népességhez közeli, a közjót szolgáló szociális intézmények között ott vannak a katolikus egyház intézményei is. Irányultságuknak világosnak kell lennie, hogy fölismerhetők legyenek célkitűzéseikben, emberi erőforrásaik megválasztásában, módszereikben, szolgálatuk színvonalában és az eszközök jó felhasználásában. Az intézmények szilárd identitása valós szolgálat és nagy nyereség azoknak, akik részesülnek belőle. Az identitáson túl és ahhoz kapcsolódóan alapvető követelmény, hogy a keresztény karitatív tevékenység önrendelkezése, s politikától és ideológiáktól való függetlensége biztosított legyen (vö. *Deus caritas est*, 31b.), akkor is, ha együttműködnek az állami szervezetekkel a közös célok érdekében.

Segítségnyújtó, nevelő vagy karitatív tevékenységeiteket egészítsétek ki a szabadság olyan programjaival, melyek támogatják az embert az egyetemes testvériség keresésében. A keresztényeknek, a személy teljességét szem előtt tartva nagyon törődniük kell az emberi jogokkal. Mélységes elismerésemet fejezem ki mindazon társadalmi és lelkipásztori kezdeményezés iránt, melyek szembeszállnak az abortuszhoz vezető szociális-gazdasági és kulturális mechanizmusokkal, védik az életet és keresik az abortusz által megsebzett személyek gyógyulását és megbékélését. Továbbá elismerésem azon intézmények iránt is, melyek védik az életet fogantatásától kezdve, az egy férfi és egy nő fölbonthatatlan házasságára alapuló családot, és segítenek válaszolni a közjó ellen irányuló legálnokebb és legveszedelmesebb kihívásokra. E kezdeményezések a szeretet civilizációja építésének lényeges elemei sok más vállalkozással együtt.

Mindez jól kapcsolódik a Szűzanya e helyen visszhangzó üzenetéhez: a bűnbánathoz, az imádsághoz és a megbocsátáshoz, melyek mind a szívek megtérését célozzák. Ez a szeretet civilizációja építésének az útja, melynek magvait Isten elvetette minden ember szívébe és az üdvözítő Krisztusba vetett hit csíráztatja és bontakoztatja ki.

Szentmise Portóban

2010. május 14., péntek, 10.15

Kedves Testvéreim, „írva áll (...) a Zsoltárok könyvében (...), a tisztségét kapja meg más. Valakinek tehát (...) velünk együtt az Ő föltámadása tanújának kell lennie.” (*ApCsel 1,20–22.*) Ezt mondta Péter olvasva és értelmezve Isten szavát Jézus mennybemenetele után a Cönakulumban összegyűlt testvérek körében. Megválasztották Mátyást, aki Jézus nyilvános életének és a halál fölötti győzelmének tanúja volt, és hűséges maradt mindvégig, akkor is, amikor sokan elhagyták Jézust.

A szemben álló erők „aránytalansága”, melyen ma elcsodálkozunk, már 2000 évvel ezelőtt is meglepte azokat, akik látták és hallgatták Krisztust, aki a Galileai-tenger partjától Jeruzsálem tereiig egyedül vagy szinte egyedül volt a döntő pillanatokban: egységben az Atyával a Szentlélek erejében. És mégis, végül megtörtént, hogy ugyanabból a szeretetből, mely a világot teremtette, az Ország újdonsága mint kicsinyke mag kicsírázott a földből, mint fénysugár, mely megtöri a sötétséget, mint egy alkony nélküli hajnal: Krisztus föltámadott. És megjelent barátainak, megmutatva nekik, hogy a kereszt szükséges volt a föltámadáshoz.

Azon a napon Péter mindezek tanúját kereste. Odaállítottak kettőt, és az Ég Mátyást jelölte ki, „akit a tizenegy apostol közé soroltak” (*ApCsel 1,26*). Ma az ő dicsőséges emlékezetét ünnepeljük, ebben a „le nem győzött városban”, mely ünnepi díszbe öltözött Péter utódának fogadására. Hálát adok Istennek, hogy elhozott közétek és az oltárnál találkozhatom veletek. Szívbéli köszöntésem szól mindnyájatoknak, akik a városból vagy az egyházmegyéből vagytok itt; mindazoknak, akik Portugália északi egyházi tartományából és a szomszédos Spanyolországból jöttök; s mindazoknak, akik fizikailag vagy lelkileg együtt vannak velünk ebben a szentmisében. Köszöntöm Porto püspökét, Msgr. Manuel Clementét, aki annyira óhajtott látogatásomat, nagy szeretettel fogadott, és a ti érzéseiteket is tolmácsolta a szentmise elején. Köszöntöm az ő elődeit, püspök testvéreimet, a papokat, szerzeteseket és szerzetesnőket, és a laikus hívőket, külön is megemlékezve mindazokról, akik részt vettek az egyházmegyei misszióban, konkrétan e látogatás előkészítésében. Tudom, hogy az előkészületben részt vett Porto Polgármestere és a többi hivatalviselője, akik közül sokan megtiszteltek jelenlétükkel; megragadom az alkalmat, hogy köszöntsem őket, és sikereket kívánjak mindenki javára azokéra is, akiket képviselnek.

„Valakinek tehát (...) velünk együtt az Ő föltámadása tanújának kell lennie” – mondta Péter. És az ő mai utóda ezt megismétli mindnyájatoknak: Testvéreim, velem együtt Jézus föltámadása tanúivá kell válnotok. Ha ugyanis ti nem lesztek az Ő tanúi a környezetetekben, ki lesz az helyettetek? A keresztény ember az Egyházban és az Egyházzal együtt Krisztus világba küldött misszionáriusa. Ez minden egyházi közösség halaszthatatlan küldetése: megkapni Istentől és fölkínálni a világnak a föltámadott Krisztust, hogy az elgyengülés és a halál minden szituációja a Szentlélek által a növekedés és az élet alkalmává legyen. Ezért minden szentmisében egyre figyelmesebben hallgatjuk Krisztus igéjét, és ízleljük az Ő jelenlétének kenyerét. Ez tesz bennünket tanúkká, sőt a föltámadott Jézus hordozóivá a világban azáltal, hogy elvisszük Őt a társadalom különböző részeibe, az ott élőkhöz és dolgozókhöz, árasztva azt a „bőséges életet” (vö. *Jn 10,10*), melyet Ő szerzett nekünk keresztjével és föltámadásával, s amely beteljesíti az emberi szív legmélyebb vágyait.

Semmit nem kényszerítünk rá senkire, de mindig fölkínáljuk, ahogyan Péter ajánlja ezt első Levelében: „Urunkat, Krisztust szentül tiszteljétek szívetekben, legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljétek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek” (*1Pt 3,15.*)

És végül mindenki ezt kérdezi, még azok is, akik látszólag nem kérdezik. Személyes és közös tapasztalatból jól tudjuk, hogy Jézus az, akire mindenki vár. Ugyanis a világ legmélyebb várákosai és az evangélium nagy bizonyosságai a ránk nehezedő, vissza nem utasítható küldetésben találkoznak, mert „Isten nélkül az ember nem tudja, hova megy és azt sem tudja megérteni, hogy kicsoda ő maga. A népek fejlődése rendkívüli problémája láttán, mely szinte elkedvetlenít és elgyengít, segítségünkre siet az Úr Jézus Krisztus szava, aki tudatosítja velünk: »Nálam nélkül semmit sem tehettek« (Jn 15,5), és bátorít: »Én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig.«” (Mt 28,20.)

Ám ha ez a bizonyosság vigasztal és meg is nyugtat minket, nem ment föl az alól, hogy közeledjünk mások felé. Le kell győznünk a kísértést, mely arra csábít, hogy arra szorítkozzunk, amink még van, vagy azt hisszük róla, hogy a miénk és biztonságban van: ez végül a halált jelentené, mert az Egyház jelenléte a világban csak missziós lehet a Szentlélek kiadásának dinamikájában. A keresztény nép kezdettől fogva világosan tudta, hogy hirdetni kell Jézus örömhírét azoknak, akik még nem ismerik. Ezekben az utóbbi években az emberiség vallási, szociális, kulturális és antropológiai képe megváltozott; az Egyháznak ma új kihívásokkal kell szembe néznie, és kész különböző kultúrákkal és vallásokkal dialogizálni, miközben minden jó akaratú emberrel keresi a népek békés együttélése munkálásának lehetőségeit. A pogány misszió területe jelentősen megnőtt és már nem írható körül pusztán földrajzi határokkal; ugyanis nem csak távoli földrészek nem keresztény népei várnak ránk, hanem társadalmi és kulturális körzetek is, és főként az emberi szívek, melyek Isten népe missziós tevékenységének igazi címzettei.

Olyan parancsról van szó, melynek hűséges teljesítésénél „magának Krisztusnak az útján kell járni, azaz a szegénység, az engedelmesség, a szolgálat, a halálig tartó önfeláldozás útján, melyet föltámadásával győztesen fejezett be” (*Ad gentes*, 5. p.). Igen! Arra kaptunk meghívást, hogy egyedül Jézusban bízva szolgáljuk korunk emberiségét és engedjük, hogy az Ő szava világosítsa meg minket: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és arra rendelvelek, hogy elmenjete, gyümölcsöt hozzatok és a gyümölcsötök maradandó legyen” (*Jn 15,16*). Mennyi idő vészett el, mennyi munkát mulasztottunk el amiatt, hogy ezen a ponton figyelmetlenek voltunk! A misszió kezdete és a hatékonysága tekintetében minden Krisztustól indul ki: a küldetést mindig Krisztustól kapjuk, aki azt ismertette meg velünk, amit Atyjától hallott, és az Ő Lelke ruházta ránk a küldetést az Egyházban. Miként maga az Egyház, mely Krisztus és az Ő lelkének a műve, úgy az egész földkerekség is mindig és egyedül Istenből kiindulva újul meg.

Kedves testvéreim és portói barátaim, emeljétek szemeteket őrá, akit a város patrónájává választottatok, a Szeplőtelen Fogantatásra. Gábor főangyal „kegyelemmel teljesként” köszöntötte Máriát, jelezve ezzel a megszólítással, hogy Mária szíve és élete teljesen nyitott Isten felé, s ezért tökéletesen betölti az ő kegyelme. Ő segítsen benneteket abban, hogy szabadon és teljesen „igen”-t mondjatok Isten kegyelmére, hogy meg tudjatok újulni, és a Szentlélek világosságával és örömeivel meg tudjátok újítani az emberiséget.

Búcsú a portói repülőtéren

2010. május 14., péntek, 13.30.

Köztársasági Elnök Úr,
Tisztelt Állami Vezetők,
Szeretett Püspök Testvéreim,
Kedves Barátaim!

Látogatásom végén fölelevenednek lelkemben a portugáliai zarándoklat nagy pillanatai. A szívembe zárva magammal viszem a szeretetteljes fogadtatást, azokat a bensőséges és spontán megnyilatkozásokat, melyek megerősítették a közösségi köteleket mindazon csoportokkal, melyekkel találkozhattam, s az odaadást, mellyel előkészítettétek és lebonyolították ezt a lelkipásztori programot.

A búcsú percében mindenki felé őszinte hálámat fejezem ki: a Köztársasági Elnök úrnak, aki megtisztelt jelenlétével, mióta csak megérkeztem, Püspök Testvéreimnek, akikkel megújítottam mély egységünket Krisztus országának szolgálatában, a kormánynak, minden polgári és katonai hatóságnak, akik az egész úton végig nagy odaadással szolgáltak. Minden jót kívánok nektek! A tömegtájékoztatás eszközei lehetővé tették, hogy sokakhoz eljussak, akiknek nem volt alkalmuk közvetlenül látni engem; nekik is nagyon hálás vagyok.

Amikor búcsúzom, köszöntésem minden portugál embernek szól, akár katolikus, akár nem, az itt élő férfiaknak és a nőknek egyformán, még ha nem is itt születtek. Továbbra is növekedjék köztetek az egyetértés, mely lényeges a megbízható összetartáshoz és szükséges ahhoz, hogy az előttetek álló, közös kihívásokra felelősséggel tudjatok válaszolni. Ez a dicsőséges Nemzet továbbra is mutassa meg lelki nagyságát, Isten iránti érzékét, szolidáris nyitottságát, melyet a keresztény humanizmus elvei irányítanak és értékei hatnak át. Fatimában az egész világért imádkoztam, kérve, hogy hozzon a jövő nagyobb testvériséget és szolidaritást, nagyobb kölcsönös megbecsülést és megújult hűséget és bizalmat Isten, a mi Atyánk iránt, aki a mennyekben van.

Öröm volt számomra látni a portugál egyházi közösség hitét és áhítatát. Láthattam a gyermekek és fiatalok lelkesedését, a papok, diakónusok és szerzetesek hűséges ragaszkodását, a püspökök pásztori odaadását, a kultúra világában megmutatkozó szépség és az igazság keresésének akarását, a karitatív szolgálatban dolgozók kreativitását, a meglátogatott egyházmegyékben a hívők hitének lobogását. Kívánom, hogy látogatásom táplálja bennetek a lelki és apostoli tüzet. A maga egészében fogadjátok be az evangéliumot, és Krisztus minden tanítványa lelkesen tanúskodják róla, hogy az egész társadalom hiteles megújulása kovászának bizonyuljon.

Szálljon Portugáliára, minden fiára és leányára apostoli áldásom, és hozzon reménységet, békét és bátorságot, amit Istentől a Fatimai Szűzanya közbenjárásával kérek, aki iránt oly nagy bizalommal vagytok, s akit annyira szerettek. Folytassuk tovább utunkat a reménységben! Isten veletek!